Lietas Nr. C29689012
Lietas arhīva Nr. CA-0713-15/17

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā **2015.gada 23.februārī**

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:
tiesnese referente G.Freimane
tiesnese L.Grauda un tiesnesis G.Ungurs
ar tiesas sēdes sekretāru J.Šalamaju,
piedaloties atbildētājam /pers. B/ un atbildētāja juridiskās palīdzības sniedzējam advokātam J.Muižniekam,
izskatīja atklātā tiesas sēdē /pers. A/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2014.gada 29.oktobra spriedumu civillietā /pers. A/ un trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem /pers. C/ prasībā pret /pers. B/ par pienākuma uzlikšanu.

Aprakstošā daļa

/pers. A/ (turpmāk - prasītāja) 2012.gada 21.jūnijā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā cēla prasību pret /pers. B/ (turpmāk - atbildētājs) par pienākuma uzlikšanu.

Prasības pieteikumā norādīts tālāk minētais pamatojums.

Atbildētājs saskaņā ar 2011.gada 12.septembra mantojuma apliecību ir nekustamā īpašuma - verandas, /adrese/, īpašnieks.

Prasītāja šajā verandā kopā ar /pers. D/ dzīvoja no 1998.gada novembra līdz 2011.gada 1.jūnijam, kad starp prasītāju un /pers. D/ izcēlās konflikts un prasītājai veranda bija jāatstāj, taču tur palika viņas mantas. Atbildētājs atsakās prasītājai mantas atgriezt, kā arī atsakās viņu ielaist verandā.

Nekustamajā īpašumā - verandā un šķūnītī, atbildētājs prettiesiski aiztur prasītājai piederošās mantas: divdurvju skapis, saliekamais galds, divguļamais dīvāns, veļas skapis, vienguļamais izvelkamais dīvāns, divguļamais saliekamais dīvāns, divi krēsli, žurnāla galdiņš, trauki, suvenīri, grāmatas (apmēram 40-50 gab.), veļas kaste, gāzes plīts, gāzes balons, ledusskapis, mazā veļas mašīna, segas (5 gab.), četri gultas veļas komplekti, dvieļi (6 gab.), spogulis, apavi (pieci pāri), spoguļa skapītis, telts, peldveste, bērnu vanniņa, šūpuļtīkls, lielais saules sargs, bērnu mantas, nakts lampas (4 gab.), fotogrāfijas, dokumenti, aizkari (2 gab.), vāzes (2 gab.), novusa galds ar piederumiem, riteņi (2 gab.), veļas mašīna „Rīga".

Faktu, ka minētās mantas pieder prasītājai, pierāda Ogres rajona prokuratūras atbildes un prasības pieteikumam pievienotās fotogrāfijas, no kurām var secināt, ka prasītāja vasaras mēnešos dzīvoja verandā.

Aizturot prasītājai piederošās mantas, atbildētājs, pretēji Civillikuma 2391.panta noteikumiem, netaisni iedzīvojas uz prasītājas rēķina.

Atbildētājam saskaņā ar Civillikuma 2389.pantu uzliekams par pienākumu atdot prasītājai verandā aizturētās mantas.

Prasītāja lūgusi uzlikt atbildētājam par pienākumu atdot viņai prasības pieteikumā norādītās mantas.

Prasības pieteikums pamatots ar Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu, Civillikuma 1039., 1067., 1082., 2376., 2389., 2390., 2390. un 2391.pantu.

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā 2013.gada 1.oktobrī saņemts /pers. C/ prasības pieteikums, kurā lūgts /pers. C/ pieaicināt lietā kā trešo personu ar patstāvīgiem prasījumiem prasītājas pusē; uzlikt par pienākumu atbildētājam /pers. B/ atdot /pers. C/ nekustamajā īpašumā aizturētās lietas: gultu, divdurvju skapi, riteni, liecības, grāmatas, saliekamo galdu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka atbildētājs nekustamajā īpašumā /adrese/, kopā ar viņas mātes /pers. A/ mantām bez tiesiska pamata aiztur arī /pers. C/ piederošās mantas - gulta, divdurvju skapis, ritenis, liecības, grāmatas, saliekamais galds. Tādējādi /pers. C/, pamatojoties uz Civillikuma 2389.pantu, ir tiesības minētās mantas atprasīt no atbildētāja.

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2013.gada 10.oktobra protokola lēmumu lietā kā trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem pieaicināta /pers. C/ (turpmāk - trešā persona).

Par prasītājas un trešās personas prasības pieteikumu saņemti atbildētāja paskaidrojumi, kuros norādīts, ka prasību neatzīst šādu iemeslu dēļ.

Saskaņā ar mutisku vienošanos atbildētāja brālēns /pers. D/ kopā ar prasītāju dzīvoja verandā /adrese/, līdz ar to /pers. D/ ir minētās verandas lietotājs. Atbildētājs nezin, kādas un kam piederošas mantas atrodas vai neatrodas verandā, kā arī neaiztur prasītājas mantas.

Atbildētājs 2013.gada 28.februārī pārbaudīja, vai īpašumā atrodas prasības pieteikumā norādītās mantas, taču tās neatrada ne verandā, ne arī citās telpās. Tā kā verandas platība ir tikai 15,22 m^2, tad norādītās mantas pēc apjoma nemaz nevar atrasties verandā.

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2014.gada 29.oktobra spriedumu /pers. A/ un trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem /pers. C/ prasība pret /pers. B/ par pienākuma uzlikšanu noraidīta; no /pers. A/ par labu /pers. B/ piedzīti ar lietas vešanu saistītie izdevumi 300 EUR.

Spriedums pamatots ar tālāk norādītajiem motīviem.

No lietas materiāliem izriet, ka nekustamā īpašuma /adrese/, ½ domājamā daļa pieder atbildētājam /pers. B/, kurš tiesas sēdē paskaidroja, ka starp īpašniekiem ir noslēgts nekustamā īpašuma lietošanas kārtības līgums un atbildētājam pieder ēkas pirmais stāvs, tajā skaitā, veranda, kā arī puse no zemes.

Konstatēts, ka starp pusēm nav strīda par to, ka laika posmā no 1998.gada līdz 2011.gada 1.jūnijam prasītāja kopā ar atbildētāja radinieku /pers. D/ vasaras mēnešos dzīvoja nekustamā īpašuma /adrese/, verandā. Tāpat nav strīda par to, ka 2011.gada 1.jūnijā prasītāja pārtrauca kopdzīvi ar /pers. D/ un aizgāja no īpašuma /adrese/.

Starp pusēm ir strīds par to, vai nekustamā īpašuma /adrese/, verandā un šķūnīti atrodas prasītājai un trešajai personai piederošas mantas un to, vai atbildētājs aiztur prasītājai un trešajai personai piederošās mantas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu tiesa spriedumu pamato ar apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā.

No Valsts policijas Rīgas reģionālās pārvaldes Ogres iecirkņa un Ogres rajona prokuratūras sniegtajām atbildēm prasītājai izriet, ka prasītāja, vēršoties pēc palīdzības tiesībsargājošās iestādēs, cita starpā, lūgusi palīdzību saņemt atpakaļ savas mantas, kas atrodas /adrese/. No Ogres rajona prokuratūras 2011.gada 15.decembra atbildes uz prasītājas iesniegumu izriet, ka prokurors pamatoti atteicies uzsākt kriminālprocesu pēc prasītājas iesnieguma, konstatējot civiltiesiski risināma strīda esamību starp prasītāju un /pers. D/.

Atbildētājs tiesas sēdē neapstrīdēja faktu, ka prasītāja verandā /adrese/, dzīvoja kopā ar atbildētāja radinieku /pers. D/, ka kaut kādas mantas verandā varētu būt bijušas, taču atbildētājam nav zināms, kam tās būtu piederējušas. Tāpat atbildētājs norādīja, ka, 2013.gadā apsekojot īpašumu, nekādas mantas, kas varētu piederēt prasītājai, īpašumā viņš neredzēja.

No prasītājas paskaidrojumiem izriet, ka prasības pieteikumā norādītās mantas ir bez īpašas mantiskas vērtības, taču tās prasītājai ir vērtīgas kā piemiņas lietas. Mantas iegādātas laika posmā no 1981.gada līdz 1985.gadam un 1998.gadā atvestas uz /adrese/, kur prasītāja dzīvoja kopā ar /pers. D/, un kur tās palika arī pēc tam, kad viņa 2011.gada jūnijā aizbrauca.

Konstatēts, ka prasītāja viņai piederošo mantu atrašanos nekustamajā īpašumā pierādīšanai iesniegusi fotogrāfijas, kurās redzama prasītāja un citas personas sadzīviskos apstākļos.

Novērtējusi pierādījumus un pušu paskaidrojumus, kā arī liecinieku /pers. F/, /pers. C/ un /pers. G/ liecības, tiesa secināja, ka prasītāja nav pierādījusi prasības pieteikumā norādīto mantu piederību prasītājai, kā arī trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem nav pierādījusi mantu piederību trešajai personai. Jau prasītājas un trešās personas norādīto mantu saturā un apjomā saskatāma nekonsekvence, jo sākotnēji kā prasītājai piederošas mantas, bet pēc tam kā savas mantas, norāda trešā persona, piemēram, lielais saules sargs, peldveste, divdurvju skapis. Tiesa uzskatīja, ka prasības pieteikumam pievienotajās fotogrāfijās redzamās sadzīviskās situācijas nepierāda fotogrāfijās redzamo mantu (lietu) piederību prasītājai, ne arī to, ka norādītās mantas atradās nekustamajā īpašumā. Arī no liecinieku liecībām neizriet, ka kādas no prasītājas norādītajām mantām piederētu prasītājai un atrastos nekustamajā īpašumā. Secināts tikai vispārīgs pieņēmums, ka prasītāja, ievācoties nekustamajā īpašumā, līdzi atvedusi arī mantas.

Tāpat tiesa secināja, ka lietā nav iesniegti pierādījumi par to, ka prasītāja būtu atbildētājam lūgusi atļauju ievest viņam piederošajā īpašuma daļā savas mantas, ka atbildētājs būtu to atļāvis un ka būtu apsolījis mantas glabāt. No pušu paskaidrojumiem izriet, ka atbildētājs neapstrīd prasītājas dzīvošanu verandā un arī to, ka prasītājai būtu bijušas kādas mantas, taču norāda, ka prasītāja verandā dzīvoja kopā ar /pers. D/ un atbildētājam nav zināms, kādas mantas piederēja prasītājai un kādas - /pers. D/.

Tiesa atzina, ka prasītāja nav iesniegusi pierādījumus, kas apliecinātu viņai piederošu mantu atrašanos nekustamajā īpašumā 2011.gada jūnijā, t.i., laikā, kad prasītāja pārtrauca dzīvot īpašumā un mantas, kā norāda prasītāja, palika verandā, jo /pers. D/ nav ļāvis tās paņemt.

Atbildētājs tiesas sēdē paskaidroja, ka /adrese/, nedzīvo, atbrauc tikai reizēm vai vasarā, viņam nav arī verandas atslēgas, ko neapstrīd prasītāja. Apsekojot nekustamo īpašumu 2013.gadā, atbildētājs prasības pieteikumā norādītās mantas tur nav redzējis. Savukārt prasītāja, sniedzot paskaidrojumus, norāda, ka nezina, vai prasības pieteikumā norādītās mantas pašreiz atrodas nekustamajā īpašumā, pieļauj, ka tās tur varētu arī nebūt, jo ir pagājis laiks.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta pirmajai daļai tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Tiesa uzskatīja, ka atbildētājam nevar uzlikt par pienākumu atdot prasītājai mantas, par kuru ievešanu viņš nav bijis informēts, un kuras viņš nav apņēmies saglabāt. Atbildētājs paskaidrojumos norādīja, ka nezina, kuras mantas piederēja prasītājai, kuras viņas dzīvesdraugam - /pers. D/, un kuras - abiem kopā.

Arī prasītāja, 2013.gada 21.novembrī sniedzot atkārtotu atsauksmi par prasību, atzina, ka atbildētājs neko nezin par izveidojušos situāciju un lūdza kā lieciniekus aicināt vairākas personas, tostarp, /pers. D/, taču tiesas sēdē lūgumu par /pers. D/ kā liecinieka aicināšanu neuzturēja.

Tiesas ieskatā, atbildētāja nekustamā kopīpašuma kopīpašnieka statuss nav pamats īpašumā kādreiz bijušu un prasītājai, iespējams, piederējušu lietu atprasīšanai, neesot pierādījumiem par šo lietu esamību nekustamajā īpašumā uz prasības celšanas brīdi. Turklāt ne prasītāja, ne arī trešā persona nav pierādījušas, ka prasības pieteikumā norādītās mantas pieder prasītājai un trešajai personai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus; prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība, atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 74.panta komentāriem atbildētājs ir persona, pret kuru ir vērsta prasība sakarā ar patiesu vai iespējamu prasītāja tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārumu (Civilprocesa likuma komentāri. Sagatavojis autoru kolektīvs prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga, 2006. l.lp. 140).

Pārbaudījusi pierādījumus un uzklausījusi pušu paskaidrojumus, tiesa neguva pārliecību, ka atbildētājs būtu vainojams prasītājas mantu aizturēšanā, līdz ar to atbildētājam nevar uzlikt par pienākumu atdot prasītājai prasības pieteikumā norādītās mantas.

Lemjot par prasības pamatotību vai nepamatotību, tiesa vērtēja arī iespējamā sprieduma izpildāmību. Civilprocesa likuma 196.pants nosaka, ka, taisot spriedumu par mantas atdošanu natūrā, tiesa sprieduma rezolutīvajā daļā norāda konkrētu mantu, kā arī nosaka, ka mantas neesamības gadījumā no atbildētāja piedzenama tās vērtība, minot konkrētu summu.

No minētā izriet priekšnoteikumi pierādījumu apjomam, t.i., tiesai no ticamiem pierādījumiem jāspēj pārliecināties par konkrētu mantu piederību prasītājai, kā arī šīs mantas vērtību, kura, mantas neesamības gadījumā, piedzenama no atbildētāja.

Tiesa atzina, ka prasītāja nav pierādījusi prasības pieteikumā norādīto mantu piederību prasītājai, kā arī to, ka šīs mantas prasības celšanas laikā atradās atbildētājam piederošajā nekustamajā īpašumā, līdz ar to atbildētāju nevar vainot prasītājas mantu aizturēšanā.

Tiesa par nepamatotu atzina prasītājas pārstāvja viedokli, ka atbildētājs prasību ir atzinis, jo nav noliedzis, ka verandā, iespējams, atrodas kādas prasītājai piederošas mantas, kā arī secinājumu, ka nekustamā īpašuma īpašniekam ir pilnīgas varas tiesības pār īpašumu, līdz ar to īpašnieks var tajā ielaist trešās personas.

Secināts, ka no atbildētāja paskaidrojumiem neizriet, ka viņš prasību atzīst, jo atbildētājs atzina tikai to, ka prasītāja nekustamajā īpašumā dzīvoja kopā ar /pers. D/ un prasītājai, iespējams, bijušas arī kādas mantas. Par mantu piederību prasītājai atbildētājs norādīja, ka viņam nav zināms, kādas mantas piederēja prasītājai.

Tāpat nav pamatots prasītājas pārstāvja viedoklis, ka atbildētājam kā nekustamā īpašuma īpašniekam īpašumā jāielaiž trešās personas, lai tās no īpašuma paņemtu tām piederošas mantas, jo lietas materiālos neatrodas pierādījumi, ka prasības pieteikumā norādītās mantas pieder prasītājai.

Tiesa uzskatīja, ka nepamatota ir atsaukšanās uz Civillikuma 2389.pantu, kas paredz - ja kādam ir bez jebkāda pamata kāds priekšmets no otra mantas, tad to var no viņa atprasīt, jo nav pierādīts, ka atbildētājs valdītu kādu prasītājai piederošu mantu. Prasītāja izteikusi tikai pieņēmumu, ka atbildētājam piederošajā nekustamajā īpašumā atrodas prasītājai piederošas mantas.

Tāpat prasītāja bez pamata atsaukusies uz Civillikuma 2391.pantu, kurā noteikts, ka nevienam nav tiesības netaisni iedzīvoties otram par ļaunu un uz tā rēķinu. Kas no tām cietis zaudējumu, tas var prasīt, lai atdod viņam to, ar ko un par cik otrs iedzīvojies, jo prasītāja nav pierādījusi, ka atbildētājs valdītu prasītājai piederošas mantas un būtu iedzīvojies uz prasītājas rēķina.

Izvērtējusi pierādījumus to kopumā un savstarpējā sakarībā, tiesa atzina, ka prasība pret atbildētāju celta nepamatoti, līdz ar to prasību noraidīja.

No lietas materiāliem izriet, ka prasītājai ir civiltiesisks strīds ar /pers. D/, pret kuru prasība nav celta.

Par šo spriedumu prasītāja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīts, ka Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2014.gada 29.oktobra spriedumu pārsūdz pilnībā.

Apelācijas sūdzībā norādīti tālāk minētie argumenti.

Lai gan prasītāja bija iesniegusi pierādījumus tam, ka viņai piederošās mantas atrodas atbildētāja valdījumā, kā arī pastāv iespēja, ka atbildētājs mantas ir iznīcinājis vai izmetis, tiesa nepamatoti secināja, ka prasītāja nav pierādījusi prasības pieteikumā norādīto mantu piederību prasītājai un, ka atbildētājs nav vainojams prasītājas mantu aizturēšanā.

Tiesa nepareizi ir izvērtējusi pierādījumus, līdz ar to nonākusi pie nepareiziem secinājumiem. Apelatores ieskatā pierādījumi un tiesas sēdē sniegtie pušu paskaidrojumi norāda uz prasības pieteikumā minētajiem apstākļiem, tāpēc nav saprotams, kāpēc prasība noraidīta.

Par apelācijas sūdzību saņemti atbildētāja pārstāvja paskaidrojumi, kuros norādīts, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota šādu iemeslu dēļ.

Prasība pamatota ar Civillikuma 2389.pantu, kurā noteikts, ja kādam ir bez jebkāda pamata kāds priekšmets no otra mantas, tad to var no viņa atprasīt.

Atprasījums jebkāda pamata trūkuma dēļ ir iespējams šādos apstākļos: 1) ja izpildījums ir izdarīts uz spēkā neesoša tiesiska darījuma pamata vai vispār bez jebkādas izpildījuma devēja un izpildījuma saņēmēja norunas par tiesisku attiecību nodibināšanu; 2) ja atprasāmais priekšmets ir nonācis atbildētāja mantā nevis ar prasītāja dotu izpildījumu, bet gan citādā veidā.

Minētajos gadījumos prasītājam ir jāpierāda atprasāmā priekšmeta sākotnējā atrašanās viņa mantā un tas, ka šis priekšmets atrodas atbildētāja mantā bez tiesiska pamata.

Tādējādi, lai piemērotu šo pantu, prasītājai bija jāpierāda, ka: 1) mantas sākotnēji atradās prasītājas īpašumā; 2) šobrīd mantas atrodas atbildētāja valdījumā; 3) atbildētājs ieguva prasītājas mantas bez tiesiska pamata.

Tiesa pareizi konstatēja, ka lietā ir strīds par to, vai nekustamajā īpašumā atrodas prasītājas un trešās personas mantas un vai atbildētājs aiztur šīs mantas. Līdz ar to prasītājai bija jāpierāda, bet tiesai izvērtē ziņas, vai mantas šobrīd atrodas atbildētāja valdījumā.

Lai to pierādītu, prasītāja iesniedza fotogrāfijas un atbildes no Ogres rajona prokuratūras, kā arī liecības sniedza liecinieki /pers. F/, /pers. C/ un /pers. G/.

Tiesa pareizi izvērtēja lietas faktiskos apstākļus un pamatoti secināja, ka prasītāja bez pamata atsaukusies uz Civillikuma 2389.pantu, jo nav pierādījusi faktu, ka atbildētājs valda kādu prasītājai piederošu mantu.

Tāpat prasība pamatota ar Civillikuma 2391.pantu, kurā noteikts, ka nevienam nav tiesības netaisni iedzīvoties otram par ļaunu un uz tā rēķina.

Vispārējais atprasījums iedzīvošanās dēļ paredzēts tiem gadījumiem, kad atbildētājs ir ieguvis mantisku labumu uz prasītājas rēķina, taču ne no prasītāja mantas. Prasījumu var izlietot tad, ja nav priekšnoteikumu prasījumiem pēc 2369., 2384., 2387. vai 2389.panta. Prasītājam ir jāpierāda, ka iedzīvošanās ir notikusi uz viņa rēķina un nav tiesiska pamata, kas attaisnotu atprasījuma priekšmeta atrašanos atbildētāja mantā (Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. zinātniskā red: Torgāns K., Mans Īpašums, 1998, l.lp. 667). Prasītāja, ceļot prasību par mantas atdošanu, norāda uz to, ka atbildētājs ieguvis tieši mantu, kas izslēdz iespēju piemērot Civillikuma 2391.pantu.

Tādējādi tiesa pareizi secināja, ka prasītāja bez pamata atsaukusies uz Civillikuma 2391.pantu, jo prasītāja nav pierādījusi, ka atbildētājs būtu iedzīvojies uz prasītājas rēķina.

Nav pamatots prasītājas apgalvojums, ka mantu aizturēšanas fakts izriet no Ogres rajona prokuratūras atbildes vēstulēm. Ogres rajona prokuratūras 2011.gada 15.decembra atbildē uz prasītājas iesniegumu norādīts: „kā redzams no prokuratūras iestādē rakstveidā pieņemtajiem paskaidrojumiem, laika posmā no 1998.gada līdz 2011.gada aprīlim Jūsu un /pers. D/ starpā pastāvēja reālas kopdzīves attiecības, kuru laikā sadzīvē izmantota abu personu iepriekš iegūtā, kā arī kopdzīvē iegādātā manta. Daļa no minētās mantas atradās un joprojām atrodas /adrese/, mājas verandā [..]". Tātad informācija par aizturēto mantu izriet no prasītājas pieņemtajiem paskaidrojumiem. Ne Valsts policija, ne prokuratūra neveica verandas pārbaudi un nekonstatēja mantu esamības faktu verandā. Paskaidrojumos norādītie apgalvojumi nav pamatoti un nepierāda, ka atbildētāja verandā atrodas prasītājas mantas.

Tiesas sēdē atbildētājs prasību neatzina saskaņā ar rakstveida paskaidrojumos par prasības pieteikumu norādītajiem argumentiem, apelācijas sūdzību uzskatīja par nepamatotu atbilstoši rakstveida paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norādītajiem argumentiem.

Prasītāja un trešā persona uz tiesas sēdi nav ieradušās, lai gan par lietas izskatīšanas laiku un vietu paziņots savlaicīgi un likumā noteiktajā kārtībā, ko apliecina Tiesu informācijas sistēmas pavēstu uzziņa (l.lp. 159-163). Prasītāja un trešā persona uz tiesu aicinātas atbilstoši Civilprocesa likuma 54.panta otrās daļas un 56.panta piektās daļas noteikumiem, jo tiesas pavēste ierakstītā sūtījumā nosūtīta uz prasītājas un trešās personas deklarētās dzīvesvietas adresi.

Tiesā 2015.gada 6.februārī saņemts Vladimira Vasiļjeva iesniegums, kurā norādīts, ka saskaņā ar Juridiskās palīdzības administrācijas 2013.gada 30.jūlija lēmumu /pers. A/ piešķirta valsts nodrošināta juridiskā palīdzība un Vladimirs Vasiļjevs norīkots juridikās palīdzības sniegšanai, taču tā kā viņš ir aizņemts citā procesā, tad lūdz atlikt lietas izskatīšanu uz citu datumu.

No Juridiskās palīdzības administrācijas 2013.gada 30.aprīļa lēmuma redzams, ka /pers. A/ maznodrošinātas personas statuss piešķirts līdz 2013.gada 31.jūlijam, tādējādi viņai ir pienākums juridiskās palīdzības saņemšanas laikā administrācijā iesniegt informāciju (izziņu) par atkārtotu maznodrošinātas personas statusa piešķiršanu (l.lp. 167-168).

Savukārt ar apelācijas sūdzībai pievienoto Juridiskās palīdzības administrācijas 2014.gada 13.novembra vēstuli apstiprinās, ka /pers. A/ maznodrošinātas personas statuss piešķirts līdz 2014.gada 30.novembrim un /pers. A/ izskaidrots, ka viņai ir pienākums juridiskās palīdzības saņemšanas laikā administrācijā iesniegt informāciju (izziņu) par atkārtotu maznodrošinātas vai trūcīgas personas statusa piešķiršanu (l.lp. 142). Šādi dokumenti lietā nav iesniegti.

Viens no civilprocesā nostiprinātajiem pamatprincipiem ir dispozitivitātes princips, proti, tā ir pušu brīva rīcība ar savām subjektīvajām tiesībām un to aizsardzības procesuālajiem līdzekļiem. Tas nozīmē, ka puses procesuālajām darbībām nav pienākuma rakstura. Procesuālo tiesību izmantošana ir atkarīga no puses ieskatiem, tamdēļ prasītājs pats izvēlas - ierasties uz tiesas sēdi vai pilnvarot tam citu personu, turklāt par savu tiesību izmantošanu un tās sekām viņš arī pats ir atbildīgs (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 26.augusta spriedums lietā Nr.SKC-806*).

Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesu kolēģija prasītājas /pers. A/ un trešās personas /pers. C/ neierašanos uz tiesas sēdi atzina par neattaisnojošu un, nekonstatējot Civilprocesa likuma 209. un 210.pantā paredzētos lietas izskatīšanas atlikšanas iemeslus, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 156.panta pirmās daļas noteikumiem, atzina par iespējamu lietu izskatīt bez prasītājas un trešās personas piedalīšanās tiesas sēdē.

Motīvu daļa

Noklausījusies atbildētāja paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi pierādījumus, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka /pers. A/ prasība pret /pers. B/ par pienākuma uzlikšanu noraidāma šādu apsvērumu dēļ.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru noraidīta trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem /pers. C/ prasība pret /pers. B/ par pienākuma uzlikšanu nav pārsūdzēts, līdz ar to spriedums šajā daļā ir stājies likumīgā spēkā.

Tādējādi apelācijas instances tiesa lietu izskata tikai /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par pienākuma uzlikšanu un tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Civilprocesa likuma 430.panta trešā daļa nosaka, ka fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai.

Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesa pareizi ir konstatējusi lietas faktiskos apstākļus un devusi tiem pareizu juridisku novērtējumu, kā arī objektīvi novērtējusi pušu pārstāvju paskaidrojumus, liecinieka liecības un lietā iesniegtos rakstveida pierādījumus. Tādējādi ir pietiekams pamats secināt, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums par prasības apmierināšanu ir pareizs un pilnībā pietiekams.

Tā kā nav pamata pārvērtēt pirmās instances tiesas izdarītos secinājumus, tad atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas noteikumiem Civillietu tiesu kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai par prasības noraidīšanu un neatkārto spriedumā minētos motīvus.

Izvērtējusi apelācijas sūdzības argumentus, papildus pirmās instances tiesas spriedumā norādītajam, Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka tie nav pamatoti šādu iemeslu dēļ.

Civiltiesiskajā strīdā pusēm ir pretējas intereses un viedokļi un katra puse cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu (A.Lūcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna redakcijā, Rīga, Tiesu nama aģentūra, 2003, l.lp. 62).

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka pirmās instances tiesa nepareizi ir novērtējusi prasītājas iesniegtos pierādījumus, liecinieku liecības un pušu paskaidrojumus, tāpēc nonākusi pie nepareiza secinājuma, ka prasītāja nav pierādījusi prasības pieteikumā norādīto mantu piederību prasītājai, un ka atbildētājs nav vainojams prasītājas mantu aizturēšanā.

Civillietu tiesu kolēģija minēto argumentu noraida kā nepamatotu, jo no pirmās instances tiesas sprieduma izriet, ka tiesa ir noskaidrojusi lietas faktiskos apstākļus, analizējusi prasītājas iesniegtos pierādījumus un liecinieku liecības, ar kuriem pamatojusi lietā nodibinātos apstākļus, devusi konstatēto lietas faktisko apstākļu juridisko novērtējumu, kā arī argumentējusi, kādēļ prasība ir noraidīta. Pretēji apelācijas sūdzībā apgalvotajam, pirmās instances tiesas secinājumi atbilst pierādījumiem lietā.

Tādējādi apelācijas sūdzības motīvam par Civilprocesa likuma 97.panta (pierādījumu novērtēšana) pārkāpumu, Civillietu tiesu kolēģijas ieskatā, nav nekāda objektīva pamata.

Apelācijas sūdzībā norādīto, ka pirmās instances tiesa nav vērtējusi un analizējusi prasītājas minētos faktus un paskaidrojumus, apelācijas instances tiesa uzskata par nepamatotu, jo tā ir subjektīva prasītājas pirmās instances tiesas sprieduma interpretācija, kas neatbilst sprieduma motīvu daļas saturam.

Tā kā pirmās instances tiesa prasības pieteikumā norādīto, kā arī prasītājas un atbildētāja tiesas sēdē paskaidroto ir jau vispusīgi un objektīvi izvērtējusi, tad Civillietu tiesu kolēģija, pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un atkārtoti savu novērtējumu nesniedz.

Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi un novērtējusi lietas faktiskos apstākļus un taisījusi pamatotu un likumīgu spriedumu, prasību noraidot, savukārt apelācijas sūdzībā norādītie argumenti apstiprinājumu nav guvuši.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta trešo daļu, ja prasība noraidīta, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no prasītāja par labu atbildētājam.

Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta d) apakšpunkts nosaka, ka ar lietas vešanu saistītie izdevumi - izdevumi advokāta palīdzības samaksai, atlīdzināmi šādā apmērā: atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām nav mantiska rakstura, - to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 2850 *euro*.

Atbildētājs izskatāmajā lietā ir samaksājis ar lietas vešanu saistītos izdevumus par advokāta palīdzību kopsummā 800 EUR, ko apliecina 2014.gada 16.aprīļa rēķins Nr./numurs/(l.lp. 121), 2014.gada 17.aprīļa maksājums Nr./numurs/ (l.lp. 122), 2015.gada 5.janvāra rēķins Nr./numurs/(l.lp. 173) un 2015.gada 19.janvāra maksājums Nr./numurs/ (l.lp. 174).

Augstākās tiesas Civillietu departaments 2014.gada 19.septembra spriedumā lietā Nr.SKC- 2082 norādīts, ka juridiskajā literatūrā un tiesu praksē atzīts, ka ar lietas vešanu saistītos izdevumus atlīdzina tādā pašā kārtībā kā tiesas izdevumus (Civilprocesa likuma 41.pants). Tāpēc puses pēc vispārējiem noteikumiem nevar būt atbrīvotas no šo izdevumu atlīdzināšanas, ja tiesas spriedums lietā nav viņām labvēlīgs (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2011, l.lp 140; Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 27.septembra spriedumu lietā Nr.SKC-412 un Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 14.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-1639*).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta piektajā daļā noteiktajam tiesa var noteikt mazāku apmēru atlīdzināmo izdevumu advokāta palīdzības samaksai, ievērojot taisnīguma un samērīguma principu, kā arī izvērtējot objektīvos ar lietu saistītos apstākļus, it īpaši - lietas sarežģītības un apjomīguma pakāpi, tiesas sēžu skaitu lietas izskatīšanas laikā un tiesu instanci, kurā prasība tiek izskatīta.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu no prasītājas par labu atbildētājam piedzīti ar lietas vešanu saistītie izdevumi (izdevumu advokāta palīdzības samaksai) 300 EUR.

Civillietu tiesu kolēģija šādu tiesas noteikto ar lietas vešanu saistīto izdevumu par advokāta palīdzību pirmās instances tiesā apmēru uzskata par taisnīgu un samērīgu.

Savukārt, izvērtējusi atlīdzināmo izdevumu advokāta palīdzības samaksai (300 EUR) apmēru apelācijas instancē, Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka, ievērojot taisnīguma un samērīguma principu, lietas sarežģītības un apjomīguma pakāpi, kā arī tiesas sēžu skaitu apelācijas instancē, ir iespējams noteikt mazāku apmēru atlīdzināmo izdevumu advokāta palīdzības samaksai, t.i., 200 EUR.

Tādējādi atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta trešās un piektās daļas noteikumiem no prasītājas par labu atbildētājam piespriežami ar lietas vešanu saistītie izdevumi 200 EUR, līdz ar to ar lietas vešanu saistīto izdevumu kopējā summa ir 500 EUR (300 EUR + 200 EUR).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu un tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 193., 432.pantu, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda:

/pers. A/ prasību pret /pers. B/ par pienākuma uzlikšanu noraidīt.

Piedzīt no /pers. A/, /personas kods/, par labu /pers. B/, /personas kods/, ar lietas vešanu saistītos izdevumus 500 EUR (pieci simti *euro).*

Noteikt /pers. A/sprieduma daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei desmit dienu termiņu no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, t.i., 2015.gada 9.marta, Augstākās tiesas Civillietu departamentā, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā.

Tiesnese	/paraksts/	G.Freimane
Tiesnese	/paraksts/	L.Grauda
Tiesnesis	/paraksts/	G.Ungurs